

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогіки та психології

Кафедра історії

Проректор із науково-педагогічної роботи

О.А. Кузнецова

28 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальності: 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014.01 Середня освіта. (Українська мова та література), 014.02 Середня освіта (Мова і література (Англійська), 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька)), 014.04 Середня освіта (Математика), 014.08 Середня освіта (Фізика), 014.11 Середня освіта (Фізична культура), 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 016 Спеціальна освіта.

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальності: 035.01 Філологія (Українська мова і література), 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика), 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська), 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), переклад), 035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) перша – німецька)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності: 051 Економіка, 052 Політологія, 053 Психологія

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальності: 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальності: 105 Прикладна фізика та наноматеріали

Галузь знань: 11 Математика та статистика

Спеціальності: 113 Прикладна математика

Галузь знань: 12 Інформаційні технології

Спеціальності: 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 126 Інформаційні системи та технології

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальності: 231 Соціальна робота

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальності: 292 Міжнародні економічні відносини

2020–2021 навчальний рік

Розробник: доктор історичних наук, доцент кафедри історії Нефьодов Д. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри (Рижева Н. О.)

«26» серпня 2020 р.

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014.01 Середня освіта (Українська мова та література), 014.02 Середня освіта (Мова і література (Англійська)), 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька)), 014.04 Середня освіта (Математика), 014.08 Середня освіта (Фізика), 014.11 Середня освіта (Фізична культура), 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 016 Спеціальна освіта, 035.01 Філологія (Українська мова і література), 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика), 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська), 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), переклад), 035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) перша – німецька), 051 Економіка, 052 Політологія, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 105 Прикладна фізика та наноматеріали, 113 Прикладна математика, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 126 Інформаційні системи та технології, 231 Соціальна робота, 292 Міжнародні економічні відносини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» історія формування українського народу, перетворення його в сучасну націю в соціальному та культурно-духовному аспектах від найдавніших часів до сьогодення включно.

Міждисциплінарні зв'язки: українська мова за професійним спрямуванням, філософія.

Мета: розкриття закономірностей та особливостей економічного, соціального, політичного та культурного розвитку України, її відносин з іншими народами та державами.

Ключові слова: держава, історія, культура, незалежність, Україна

Abstract

The program of study of the normative discipline "History and Culture of Ukraine" is made according to the educational-professional program of preparation of bachelors of specialties 012 Preschool education, 013 Primary education, 014.01 Secondary education (Ukrainian language and literature), 014.02 Secondary education (Language and literature (English)), 014.02 Secondary education (Language and Literature (German)), 014.04 Secondary education (Mathematics), 014.08 Secondary education (Physics), 014.11 Secondary education (Physical education), 014.13 Secondary education (Music), 016 Special education, 035.01 Philology language and literature), 035.10 Philology (Applied Linguistics), 035.041 Philology (Germanic languages and literatures (translation inclusive) first - English), 035.041 Philology (Germanic languages and literatures (translation inclusive), translation), 035.043 Philology (Germanic languages and literatures) (translation inclusive) first - German), 051 Economics, 052 Political Science, 053 Psychology, 071 Accounting and Taxation, 072 Finance, Banking ka business and insurance, 073 Management, 105 Applied physics and nanomaterials, 113 Applied mathematics, 122 Computer science, 123 Computer engineering, 126 Information systems and technologies, 231 Social work, 292 International economic relations.

The subject of study of the discipline "History and Culture of Ukraine" is the history of the formation of the Ukrainian people, its transformation into a modern nation in social and cultural-spiritual aspects from ancient times to the present day.

Interdisciplinary connections: Ukrainian language for professional purposes, philosophy.

The aim of the course: to reveal the patterns and features of economic, social, political and cultural development of Ukraine, its relations with other nations and states.

Key words: state, history, culture, independence, Ukraine

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта 03 Гуманітарні науки 05 Соціальні та поведінкові науки 07 Управління та адміністрування 10 Природничі науки 11 Математика та статистика 12 Інформаційні технології 23 Соціальна робота 29 Міжнародні відносини	Варіативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою	Спеціальності: 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014.01 Середня освіта. (Українська мова та література), 014.02 Середня освіта (Мова і література (Англійська), 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька)), 014.04 Середня освіта (Математика), 014.08 Середня освіта (Фізика), 014.06 Середня освіта (Хімія), 014.11 Середня освіта (Фізична культура), 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 016 Спеціальна освіта. 035.01 Філологія (Українська мова і література), 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика), 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська), 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), переклад), 035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно) перша – німецька) 051 Економіка, 052 Політологія, 053 Психологія 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент 105 Прикладна фізика та наноматеріали 113 Прикладна математика 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 126 Інформаційні системи та технології 231 Соціальна робота 292 Міжнародні економічні відносини	<i>Семестр</i>
		2-й
Загальна кількість годин – 90		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь: бакалавра	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		20 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		64 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1584		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 26 год. – аудиторні заняття, 64 год. – самостійна робота (28,9% / 71,1%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета: розкриття закономірностей та особливостей економічного, соціального, політичного та культурного розвитку України, її відносин з іншими народами та державами.

Завдання:

- подати наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів в українській історії, їхні особливості, визначальні події та явища в кожному з них;
- узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження;
- розкрити історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст та основні форми, визначити роль і місце в українській історії видатних історичних осіб;
- висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою;
- показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин.

Передумови для вивчення дисципліни: українська мова за професійним спрямуванням, філософія.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН-3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН-5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН-6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

II. Фахові:

ФК-12. Здатність до організації ділової комунікації.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Давня та середньовічна історія України в загальному контексті розвитку світової цивілізації

Тема 2. Визначальні тенденції соціально-економічного розвитку українських земель в останній чверті XVII-XVIII ст.

Тема 3. Україна на зламі епох: перспективні можливості та реалії часу (на поч. XX ст.– 1920 рр.).

Тема 4. Україна у період створення тоталітарної системи: суперечливі тенденції розвитку та конкретні здобутки. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.).

Тема 5. Україна у складі ССРСР – системна криза тоталітарного ладу (40-80 рр. ХХ ст.).

Тема 6. Україна на шляху незалежності.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури

Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.

Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Наукове визначення поняття «культура». Культура і цивілізація. Основні підходи до вивчення феномену культури у сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.). Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура. Основні функції культури. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.

Тема 2. Культура давнього населення України.

Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт). Неолітична революція. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Трипільська культура та її особливості. Культура кіммерійців. Культура скіфської доби. Мистецтво та релігійні вірування сарматів. Культура античних міст-держав на території України. Проблема походження слов'ян. зарубинецька та черняхівська культури. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Кредит 2. Культура України княжої доби

Тема 3. Культура Київської Русі.

Проблема становлення державності у східних слов'ян. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід). Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та театр).

Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства.

Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.).

Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.

Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.).

Інкорпорація українських земель до складу Литви та Польщі. Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян). Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство). Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Розвиток освіти та книгодрукування. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою). Полемічна література. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).

Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).

Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості.

Київський культурний центр. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.

3. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Стародавня та середньовічна історія України						
Тема 1. Давня та середньовічна історія України в загальному контексті розвитку світової цивілізації	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
Кредит 2. Україна в Новий час						
Тема 2. Визначальні тенденції соціально-економічного розвитку українських земель в останній чверті XVII-XVIII ст.	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
Кредит 3. Новітня історія України						
Тема 3. Україна на зламі епох: перспективні можливості та реалії часу (на поч. XX ст. – 1920 рр.).	10		4			6
Тема 4. Україна у період створення тоталітарної системи: суперечливі тенденції розвитку та конкретні здобутки. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.).	10	1	4			5
Тема 5. Україна у складі СРСР – системна криза тоталітарного ладу (40-80 рр. XX ст.).	5		2			3
Тема 6. Україна на шляху незалежності	5	1	2			2
Усього:	30	2	12			16
Разом за курс	90	6	20			64

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Стародавня та середньовічна історія України		
1.	Тема 1. Давня та середньовічна історія України в загальному контексті розвитку світової цивілізації	2
Кредит 2. Україна в Новий час		
2.	Тема 2. Визначальні тенденції соціально-економічного розвитку українських земель в останній чверті XVII-XVIII ст.	2
Кредит 3. Новітня історія України		
3.	Тема 3. Україна на зламі епох: перспективні можливості та реалії часу (на поч. XX ст. – 1920 рр.).	
4.	Тема 4. Україна у період створення тоталітарної системи: суперечливі тенденції розвитку та конкретні здобутки. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.).	1
5.	Тема 5. Україна у складі СРСР – системна криза тоталітарного ладу (40-	

	80 pp. XX ст.).	
6.	Тема 6. Україна на шляху незалежності	1
	Усього:	6

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Стародавня та середньовічна історія України		
1.	Тема 1. Давня та середньовічна історія України в загальному контексті розвитку світової цивілізації	4
Кредит 2. Україна в Новий час		
2.	Тема 2. Визначальні тенденції соціально-економічного розвитку українських земель в останній чверті XVII-XVIII ст.	4
Кредит 3. Новітня історія України		
3.	Тема 3. Україна на зламі епох: перспективні можливості та реалії часу (на поч. XX ст. – 1920 pp.).	4
4.	Тема 4. Україна у період створення тоталітарної системи: суперечливі тенденції розвитку та конкретні здобутки. Друга світова війна та Україна (1939-1945 pp.).	4
5.	Тема 5. Україна у складі ССРСР – системна криза тоталітарного ладу (40-80 pp. XX ст.).	2
6.	Тема 6. Україна на шляху незалежності	2
	Усього:	20

6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Стародавня та середньовічна історія України		
1.	Тема 1. Давня та середньовічна історія України в загальному контексті розвитку світової цивілізації	24
Кредит 2. Україна в Новий час		
2.	Тема 2. Визначальні тенденції соціально-економічного розвитку українських земель в останній чверті XVII-XVIII ст.	24
Кредит 3. Новітня історія України		
3.	Тема 3. Україна на зламі епох: перспективні можливості та реалії часу (на поч. XX ст. – 1920 pp.).	6
4.	Тема 4. Україна у період створення тоталітарної системи: суперечливі тенденції розвитку та конкретні здобутки. Друга світова війна та Україна (1939-1945 pp.).	5
5.	Тема 5. Україна у складі ССРСР – системна криза тоталітарного ладу (40-80 pp. XX ст.).	3
6.	Тема 6. Україна на шляху незалежності	2
	Усього:	64

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

1. Поява людини й первісних форм життя в Україні. Трипільська культура.
2. Кіммерійці, скіфи, сармати та інші народи на українських землях. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.
3. Східні слов'яни: походження, розселення, соціально-економічний розвиток, культура.
4. Утворення Київської Русі. Основні етапи її розвитку.
5. Політичний і суспільний устрій Русі.
6. Культура Київської Русі.
7. Місце і значення Київської Русі в історії України.
8. Причини і наслідки занепаду Київської Русі.
9. Формування Галицько-Волинського князівства. Суспільні відносини в державі.
10. Діяльність князів Романа та Данила. Розквіт Галицько-Волинської держави.
11. Зовнішня політика та значення Галицько-Волинської держави.
12. Українські землі у складі іноземних держав у XIV – XVI ст.
13. Політичний лад і економічний розвиток українських земель за литовської доби.
14. Духовне життя, культура України за литовської доби. Становище церкви.
15. Кревська унія.
16. Українські землі в складі Речі Посполитої. Люблінська унія та розвиток українських земель після унії.
17. Соціально-економічний розвиток України в другій половині XVI – першій половині XVII століття. Посилення експансії феодальної Польщі.
18. Берестейська церковна унія та її наслідки.
19. Загарбання турками і татарами Південної України і їх напади на інші українські землі (друга половина XV століття).
20. Виникнення та початкова історія українського козацтва, його класифікація.
21. Заснування і основні етапи історії Запорізької Січі.
22. Військово-адміністративний устрій Запорізької Січі.
23. Українське козацтво у другій половині XVI – першій половині XVII століть.
24. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.
25. Культурне життя України в XVI – XVII ст.
26. Причини і основні етапи визвольної війни українського народу проти Польщі.
27. Зборівський договір. Утворення козацької державності.
28. Битва під Берестечком. Укладення Білоцерківського договору.
29. Переяславська Рада 1654 р. та її рішення.
30. Березневі статті 1654 р.
31. Дипломатична діяльність Б.Хмельницького (1648 – 1657 рр.).
32. Україна за часів Руїни. Територіальне розчленування України.
33. Соціально-економічна та політична ситуація на Правобережній та Лівобережній Україні.
34. Відновлення козащини на Правобережній Україні в середині 80-х років XVII століття. С.Палій.
35. Розвиток культури України в другій половині XVII ст.
36. Гетьманщина на початку XVIII століття. Гетьман І.Мазепа.
37. Наступ царизму на автономію України. Скасування гетьманського устрою.
38. П.Орлик та його Конституція 1710 р.
39. Соціально-економічний розвиток Лівобережної та Слобідської України у XVIII столітті. Юридичне оформлення кріпосного права.
40. Розвиток економіки на Правобережжі та західноукраїнських землях у XVIII ст. Три розподіли Польщі. Входження західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії.
41. Українська культура у XVIII столітті.

42. Політичне становище і соціально-економічний розвиток східноукраїнських земель у першій половині XIX століття. Колоніальна політика царизму щодо України.
43. Декабристський рух в Україні.
44. Відродження української національної свідомості у першій половині XIX ст.
1. Історичне значення творчості Т.Г.Шевченка. Кирило-Мефодіївське братство.
45. Політика Австрійської монархії на західноукраїнських землях в кінці XVIII – першій половині XIX століття.
46. Суспільно-політичний рух в західноукраїнських землях в першій половині XIX століття. Гурток “Руська Трійця”.
47. Реформи в Російській імперії в 60 – 70-х роках XIX ст. та їх впровадження в Україні.
48. Український суспільно-політичний рух у другій половині XIX ст.
49. Українська культура в XIX – на початку XX ст.
50. Соціально-економічний розвиток українських земель в другій половині XIX – на початку XX ст.
51. Активізація національного руху в Україні на початку XX ст.
52. Українські політичні партії на початку XX ст., їх програми, стратегія, тактика.
53. Україна в роки Першої світової війни.
54. Політичне становище в Україні після повалення царського режиму.
2. Організація і діяльність Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки.
55. Гетьманський переворот. Павло Скоропадський. Гетьманський уряд і його політика.
56. Утворення Директорії УНР та його діяльність.
57. Зовнішня політика УНР. Брестський договір та його наслідки.
58. Західна Україна в 1918 р. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Є. Петрушевич.
59. Військо УНР і Українська Галицька Армія в боротьбі з денікінцями.
60. Варшавський договір. Спільні бойові дії польських і українських військ проти Червоної Армії.
61. Ризький договір та його наслідки.
62. Відновлення Радянської влади в Україні в 1919 р. Селянсько-повстанський рух.
63. Перехід до нової економічної політики і її здійснення в Україні.
64. Утворення СРСР. Статус України в складі Радянського Союзу.
65. Політика українізації та коренізації: сутність, причини, наслідки.
66. Український націонал-комунізм в 1920-х роках, його прояви в політиці та на практиці.
67. Проведення сталінської політики воєнно-комуністичного штурму в Україні: результати і наслідки.
68. Причини і наслідки голоду в Україні в 1921 – 1922 рр. та в 1932 – 1933 рр.
69. Суспільно-політичне життя українського народу в 1920 – 30-ті роки.
70. Соціально-економічний та політичний розвиток західноукраїнських земель в 1920 – 30-ті роки.
71. Заснування організації українських націоналістів (ОУН). Розкол в ОУН. А. Мельник, С. Бандера.
72. Українське питання в міжнародних відносинах напередодні Другої світової війни. Пакт Молотова-Ріббентропа і українські землі. Вхідження земель Західної України до складу УРСР.
73. Напад німецьких військ на СРСР. Оборонні бої на території України в 1941 –1942 рр.
74. Німецько-Фашистський окупаційний режим в Україні. Радянський партизанський рух і більшовицьке підпілля.
75. Український національний-визвольний рух в роки Другої світової війни. ОУН і УПА.
76. Звільнення України від німецько-фашистських загарбників. Політичні наслідки Другої світової війни та українське питання.

77. Україна після Другої світової війни. Перехід до мирного будівництва.
78. Повоєнний сталінський режим в Україні. Репресії 40-х – 50-х рр.
79. Західноукраїнські землі в повоєнні роки. Операція “Вісла”.
80. Розвиток економіки Радянської України в другій половині 50-х – першій половині 60-х років.
81. Викриття культу особи Сталіна (десталінізація) Лібералізація суспільно-політичного життя на Україні в другій половині 50-х – на початку 60-х років та її суперечливий характер.
82. Наростання кризових явищ в соціально-економічному, політичному і культурному житті Радянської України в другій половині 1960-х – першій половині 80-х років.
83. Національне питання в Радянській Україні в 1960-х першій половині 80-х років. Дисидентський та правозахисний рух.
84. Проголошення курсу на перебудову та його реалізація в Україні.
85. Розпад СРСР. Проголошення незалежності України.
86. Суперечливі процеси в політичному житті України.
87. Соціально-економічний розвиток України в умовах незалежності.
88. Духовне і культурне життя України в умовах державної незалежності.
89. Зовнішньополітична діяльність України.
90. Громадсько-політичне життя України на сучасному етапі.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 3 кредити. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, уміння самостійно опрацьовувати тексти, написання і захист реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

1. рівень осмислення навчального матеріалу;
2. рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
3. повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;

4. використання додаткової літератури;
5. порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.
«Добре» – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.
«Задовільно» – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
«Незадовільно» – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота						КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	300/100
100	50	25	25	25	25		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: індивідуальне, групове і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи, тестовий

контроль. Самостійна робота перевіряється шляхом написання реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки).

12. Рекомендована література

Базова

1. Бойко О.Д. Історія України: Навч. посібник. Київ : Академія, 2007. 649 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. Київ : Генеза, 1996. 520 с.
3. Історія України / Під ред. В.А. Смолія. Київ : Альтернативи, 1997. 416 с.
4. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття: Навч. посібник. Харків : Одисей, 2001. 408 с.
5. Король В.Ю. Історія України: Навч. посібник. Київ Академія, 2008. 496 с.
6. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ : Генеза, 2005. 580 с.

Допоміжна

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. Київ : Либідь, 1991. 480 с.
2. Баран В.К. Політична історія України XX століття. Київ : Ін-т історії НАН України, 2003. 1020 с.
3. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946–1980-і рр.). Київ : Академія, 1999. 460 с.
4. Безотосний М. Україна в добу сталінщини: історія опору: монографія. Київ : Генеза, 2002. 480 с.
5. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. Київ : Видавець Корбуш, 2019. 720 с.
6. Гунчак Т. Україна: перша половина XX століття: Нариси політичної історії. Київ: Генеза, 1993. 140 с.
7. Довідник з історії України (А – Я) / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. Київ : Генеза, 2001. 2050 с.
8. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. Київ : Глобус, 1992. 349 с.
9. Таїрова-Яковлева Т. Іван Мазепа і Російська імперія. Історія «зради». Київ : Кліо, 2017. 400 с.
10. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: у 3 т. Київ: Наукова думка, 1990–1992. 596 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України
2. <http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського